

Mediamäärän matkassa –

Vinkkivihkonen
mediakasvatukseen
varhaiskasvatuksessa

TÄSSÄ VIHKOSESSA

Johdanto 2

Tietopaketti:

Mediakasvatus 3

Monilukutaito 4

Mediaan liittyviä harjoituksia:

Painettu media 5

TV, elokuvat ja pelit 6

Uutiset ja mainokset 7

Laitteet ja internet 8

Valokuva 9

Musiikki ja ääni 10

Video 14

Linkkivinkit 15

Vihkosen lähteet 17

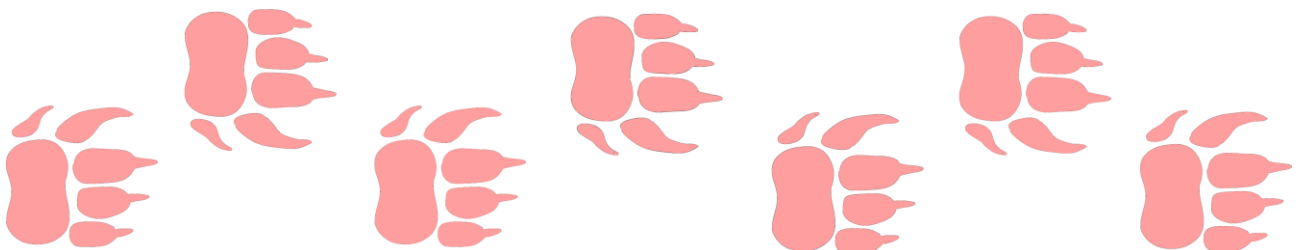
JOHDANTO

Tämän päivän lapset ovat syntyneet jatkuvasti kehittyvään ja monipuolisempaan mediayhteiskuntaan ja laiteviidakkoon, minkä takia media on sulautunut myös osaksi lasten leikkiä ja arkea. Monipuolisen ja laajan mediatarjonnan ansiosta lapsilla on aikaisempiin sukupolviin verrattuna erittäin hyvät valmiudet oppia erilaisten medialaitteiden ja -alustojen käyttöä. Vaikka lapset voivat omaksua eri medialaitteiden käyttöä nopeasti, aikuisilla on merkittävä rooli opettaa lasta kohti turvallista, vastuullista ja kriittistä mediankäyttöä.

”Mediamäärän matkassa – Vinkkivihkonen mediakasvatukseen varhaiskasvatuksessa” on tehty osaksi Karelia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan toiminnallista opinnäytetyötämme. Olemme kasanneet vihkoseen tiiviin tietopaketin mediasta ja mediakasvatuksesta käsitteinä. Tietopaketin jälkeen vihkosessa alkaa osio, johon olemme listanneet teemoittain erilaisia mediaan liittyviä harjoituksia. Teemoina harjoituksissa ovat painettu media, TV, elokuvat ja pelit, uutiset ja mainokset, laitteet ja internet, valokuva, musiikki ja äänet sekä video. Olemme panostaneet harjoitusten lapsilähtöisyyteen, mielekkyyteen ja helposti sovellettavuuteen lapsiryhmän iän ja vireystilan mukaan.

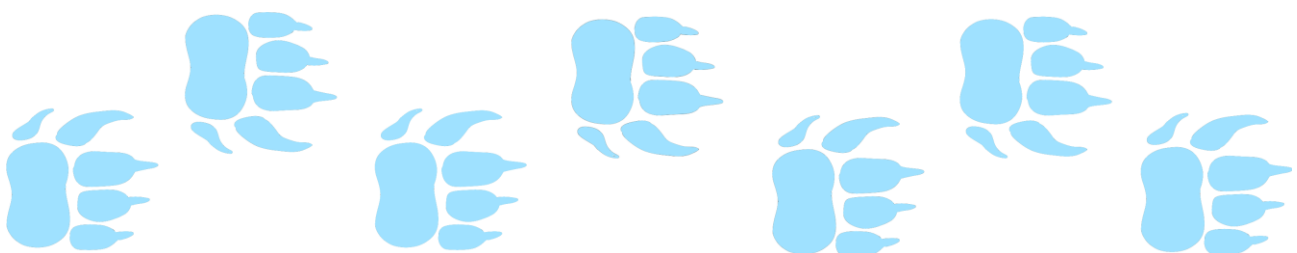
Harjoitusosion jälkeen vihkosesta löytyy listaus hyödyllisistä linkki- ja pelivinkeistä. Linkkivinkeistä löytyy muun muassa tietoa ikärajoista, sisältövaroituksista sekä ohjeistus QR-koodien tekemiseen joko tietokoneella tai tabletilla. Pelivinkeihin olemme puolestaan listanneet ilmaisia, kaikenikäisille sopivia ja turvallisia pelejä. Viimeisellä sivulla on laadittu lähdeluettelo vinkkivihkoseen käytetyistä lähteistä.

MEDIAKASVATUS

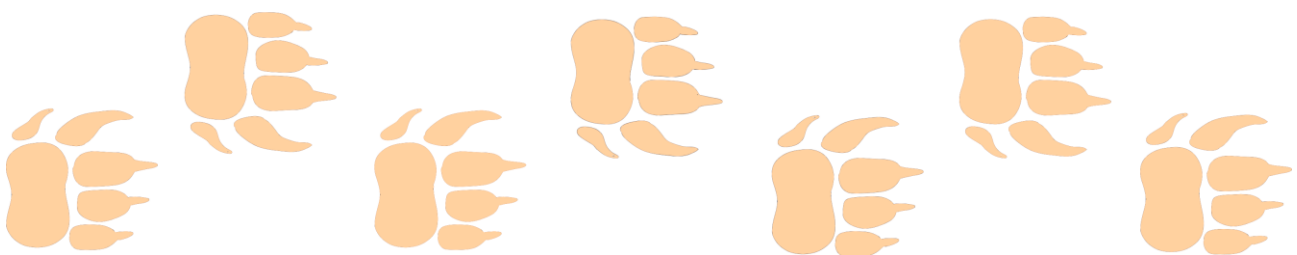
- Mediakasvatus tarkoittaa kasvua ja oppimista median eri muotojen parissa
- Se pohjautuu elämyksellisyyteen, kokemuksellisuuteen sekä leikilliseen oppimiseen, jossa mediataidot kehittyvät
- Mediataitojen keskeisiin osa-alueisiin lukeutuvat:
 - Tunnetaidot
 - Turvataidot
 - Sosiaaliset taidot
 - Itseilmaisun taidot
 - Median tuottamisen, vastaanottamisen ja kommunikoinnin taidot
- Mediakasvatus on tavoitteellista vuorovaikutusta, jonka osapuolina toimivat kasvattaja, lapsi sekä mediakulttuuri
- Mediakasvatuksessa lapsi on aktiivinen toimija, ja osallisuuden tuntemukset ovat tärkeässä roolissa
- Koska pienetkin lapset käyttävät jo mediaa, mediakasvatus on hyvä aloittaa jo varhaislapsuudessa
- Median määrän kontrollointi ja rajoitukset ovat aikuisten vastuulla
- Mediakasvatuksen tavoitteena on kriittinen medialukutaito (= muun muassa taito käyttää erilaisia medialaitteita sekä kriittinen suhtautuminen ja arviointi eri mediasisältöjä kohtaan)

MONILUKUTAITO

- Monilukutaito on kirjattu osaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa
- Termillä tarkoitetaan erilaisten viestien tuottamista ja tulkitsemista
- Monilukutaito on erittäin tärkeää lapsen oppimisen ja ajattelun näkökulmasta
- Monilukutaitoa pidetään keskeisenä perustaitona vuorovaikutuksen näkökulmasta sekä ympäröivän maailman ymmärtämiseen
- Monilukutaitoon sisältyy useita eri lukutaitoja, kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito sekä peruslukutaito
- Monilukutaitoa opetellessa voidaan harjoitella eri asioiden ja esineiden nimeämistä sekä erilaisten käsitteiden opettelemista
- Lapsen kannustaminen viestien tuottamiseen ja tulkitsemiseen on erittäin tärkeää, mutta lapsi ei kuitenkaan pysty itsenäisesti kehittymään monilukutaitoiseksi, vaan hän tarvitsee kehittyäkseen aikuisen mallia ja esimerkiksi lapsille soveltuvia kulttuuripalveluita
- Monilukutaitoa voidaan harjoitella ohjaamalla lapsia turvalliseen ja monipuoliseen tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. Lisäksi sisältöjen tuottaminen niin itse kuin muiden lasten kanssa harjoittaa monilukutaitoa
- Monilukutaito edistää lapsien kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa

PAINETTU MEDIA

Faktaa vai fiktiota?

Ohjaaja lukee mediaan liittyviä väittämiä, jotka ovat joko totta tai tarua. Lasten tehtävänä on pohtia vastausta ja nostaa ilmaan vastausta kuvastava kortti. Vihreä kortti tarkoittaa, että väittäminen on totta, punainen puolestaan tarkoittaa tarua. Kun jokainen lapsi on nostanut korttinsa, ohjaaja kertoo oikean vastauksen.

Kuvakollaasi:

Lapset tutkivat ja leikkaavat sanoma- ja aikakauslehdistä itselleen mieluisia kuvia. Kun kuvat on valittu, lapset saavat sommitella ja liimata ne kollaasiksi valitsemilleen värikartongeille. Kun kollaasit ovat valmiit, pidetään taidenäyttely, jossa kierretään vuoron perään jokaisen lapsen työn luona ja lapsi saa esitellä kollaasinsa haluamallaan tavalla. Kollaasityöskentelyä voi soveltaa erilaisten teemojen mukaan. Aiheina toimivat hyvin esimerkiksi "kesäiset kuvat" tai "joulu".

Kuvabongaus:

Lapset saavat valita erilaisia sanoma- ja aikakauslehtiä selattavaksi. Ohjaaja antaa ohjeita, millaisia kuvia lasten tulee lehdistä etsiä (eri tunnetilat, vuodenaikoihin liittyvää tms.) Löydetyt kuvat leikataan irti. Harjoituksen lopussa löydetyt kuvat kerätään yhteen. Tarkastelkaa kuvia yhdessä. Mitä samaa kuvissa on? Mikä yhdistää valittuja kuvia keskenään?

TV, ELOKUVAT JA PELIT

Päiväkodin supersankari:

Suunnitelkaa yhdessä päiväkodin oma supersankari. Pohtikaa, millaisia ominaisuuksia ja supervoimia supersankarilla voisi olla. Miltä hän voisi näyttää? Valmiin idean voi kuvittaa yhteistyönä ryhmän kesken siten, että jokainen lapsi käy piirtämässä pienen osan supersankaria. Tuotoksen valmistuttua voitte yhdessä nimetä luomanne hahmon.

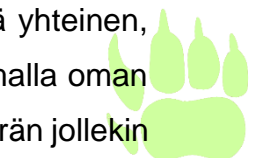
Viikko pelissä:

Kootkaa päiväkodin seinälle viikon alussa pelilautaa. Pelilaudan voi koristella esimerkiksi vuodenajan tai viikon teeman mukaan. Asettakaa askartelemanne pelihahmot pelilaudan lähtöruutuun. Päivän päätteeksi omaa pelihahmoa saa käydä siirtämässä ”seuraavalle tasolle”. Viikon päätyttyä pelihahmon saa siirtää maaliin. Harjoitusta voi pidentää tekemällä pelilaudasta esimerkiksi kuukauden mittaisen. Pelilautaa voi toimia myös hyvänä joulukalenteripohjana.

Mediaverkko:

Kokoontukaa yhdessä piiriin. Harjoituksen tarkoituksena on punoa lankakerästä yhteinen, iso mediaverkko. Verkkoa lähdetään punomaan niin, että ohjaaja aloittaa sanomalla oman suosikkiohjelmansa tai elokuvansa, ottaa langanpätkästä kiinni ja heittää lankakerän jollekin lapselle. Lankakerän saanut lapsi kiepauttaa lankaa sormensa ympärille, sanoo oman suosikkiohjelmansa ja heittää kerän jälleen eteenpäin, pitäen kuitenkin omasta kohdastaan tiukasti kiinni. Lankakerän tulee kiertyä jokaisen piirissä istuvan kautta, jolloin piirin keskelle punoutuu hämähäkin verkkoa muistuttava lankaviritelmä. Harjoituksen seuraavassa vaiheessa verkkoa lähdetään purkamaan siten, että lankakerää pitävä lapsi heittää kerän takaisin keneltä sen oli ensimmäisellä kierroksella saanut. Verkon purkamiskierroksella lankakerää pitävä lapsi voi kertoa oman suosikkipelinsä.

UUTISET JA MAINOKSET

Päiväkodin omat uutiset:

Kuvatkaa päiväkodin omat uutiset. Uutiset voivat kattaa joko yhden päivän tai viikon tapahtumia. Miettikää mitä uutisissa voisi olla: urheiluosio ulkoiluhetkistä, leluarvostelu, taideosio, ruokalistakatsaus, haastatteluja yms.? Jakakaa roolit toimittajiin, haastateltaviin, kuvaajiin ja mahdollisiin lavastajiin. Pitäkää päivän tai viikon päätteeksi "ensi-ilta", jolloin katsotte valmiin uutislähetysten kokonaisuudessaan.

Mainosraati:

Katsokaa yhdessä erilaisia mainoksia (sanomalehdet, aikakauslehdet, TV...). Pohtikaa yhdessä, mitä mainoksessa mainostetaan. Mistä mainostettavan tuotteen pystyy päättämään? Onko mainos lasten mielestä hyvä vai huono? Voitte pohtia myös yhdessä mikä teki mainoksesta hyvän/huonon.

Minun mainokseni:

Lapset saavat valita oman mieluisen asiansa (oma lelu, leikki, leikkipaikka...), josta haluaa tehdä mainoksen. Mainoksen voi toteuttaa joko lehtimainoksen tyyliin valokuvaamalla tai piirtämällä, radiomainoksen tyyliin äänittämällä tai televisiomainoksen tapaan videokuvaamalla. Mainokset voivat olla osa päiväkodin omaa lehteä/uutislähetystä.

LAITTEET JA INTERNET

Mediavälineet tutuksi muistipelillä:

Kokoontukaa yhdessä puoliympyrään. Ohjaaja levittelee lattialle erilaisia medialaitteita/kuvakortteja medialaitteista jokaisen lapsen nähtäville. Käykää läpi jokainen medialaite nimeltä ja pohtikaa, mihin laitteita käytetään. Kun esineet ovat tulleet lapsille tutuiksi, ohjaaja pyytää lapsia sulkemaan silmänsä, jotta ohjaaja voi ottaa yhden esineen selkensä taakse piiloon. Lasten tehtävänä on muistella ja arvuutella, mikä esine puuttuu. Harjoitusta voi hankaloittaa ottamalla selän taakse useamman medialaitteen. Viimeisellä kierroksella voi ottaa piiloon kaikki esineet.

QR-koodi jahti/jumppa:

Ohjaaja tekee ja tulostaa QR-koodeja ja piilottaa niitä ympäri päiväkodin tiloja (jos QR-koodit ovat laminoituja, harjoituksen voi tehdä myös ulkona). Lapset etsivät piilotetut koodit ja tuovat ohjaajalle. Kun kaikki QR-koodit on löydetty, jokainen lapsi saa vuorollaan skannata esimerkiksi tabletilla tai älypuhelimella yhden koodin. Koodien takaa voi paljastua erilaisia videoita, kuvia tai ääniä. Harjoituksesta voi tehdä liikunnallisen piilottamalla QR-koodien taakse kevyitä liikuntaharjoituksia. Harjoitusta voi soveltaa myös esimerkiksi joulun aikaan kasaamalla QR-koodi joulukalenterin.

VALOKUVA

Vuodenajat valokuvina:

Valitkaa päiväkodin lähiympäristöstä paikka, jonka otatte tarkasteluun. Ottakaa valokuva samasta kohdasta joka kuukausi (lapset voivat osallistua valokuvaukseen). Levittäkää ottamanne valokuvat aikajanaksi. Nimetkää kuukaudet. Tarkastelkaa yhdessä, kuinka luonto on muuttunut kuukausien aikana. Missä kuussa näkyy ensimmäiset syksyn merkit? Missä kuussa satoi ensilumi?

Kuvataan tunteita:

Harjoitelkaa eri tunteiden näyttämistä ilmein. Pohtikaa, miltä näyttää iloinen ihminen. Entä surullinen, hämmentynyt tai vihainen? Kuvatkaa eri tunnetiloja ja tarkastelkaa lopuksi tuotoksia ja nimetkää kuvissa esiintyvät tunnetilat.

Valokuvasuunnistus:

Valokuvatkaa yksityiskohtia päiväkotinne tiloista. Kokoontukaa yhteen katselemaan kuvia ja pohtimaan, mistä valokuvat on otettu. Lähtekää ryhmässä liikkeelle ja yritäkää löytää valokuvassa oleva paikka.

MUSIIKKI JA ÄÄNI

Ääniarvoitus:

Kokoontukaa yhdessä puoliympyrään. Ohjaaja soittaa esimerkiksi tietokoneelta, tabletilta tai älypuhelimella erilaisia ääniä ja lapset yrittävät arvailla, mistä asiasta ääni voisi olla peräisin. Kun soitettu ääni on arvattu oikein, voidaan kokeilla tuottaa kyseinen ääni myös itse ennen uuteen ääneen siirtymistä.

Arvaa kuka:

Harjoituksessa lapset pääsevät jokainen vuorollaan tuottamaan haluamaansa ääntä. Ohjaaja pyytää jokaisen lapsen vuorollaan toiseen huoneeseen, jossa lapsi saa esittää haluamaansa ääntä. Ohjaaja nauhoittaa lasten tuotokset esimerkiksi älypuhelimien nauhurisovelluksella. Kun kaikki lapset ovat saaneet esittää oman äänensä, kokoonnutaan yhteen kuuntelemaan tuotoksia. Lasten tehtävänä on arvuutella, kenen ryhmäkaverin ääntä parhaillaan kuunnellaan.

Musiikkimaalaus:

Ohjaaja jakaa lapsille kolme A3-kokoista paperia. Lapset saavat valita itse kolme väriä, yksi väri yhtä paperia kohden (vahaliidut sopivat tähän harjoitukseen hyvin). Kun värit on valittu, ohjaaja alkaa soittamaan valitsemaansa musiikkikappaletta. Lasten tehtävänä on tuottaa valitsemallaan värillä paperille jotain, mitä sillä hetkellä soiva kappale tuo mieleen. Musiikin loppuessa valmistunut työ laitetaan sivuun ja otetaan esille uusi puhdas paperi ja väri uutta musiikkikappaletta varten. Kun kaikki kolme musiikkikappaletta on kuunneltu, pidetään syntyneistä teoksista taidenäyttely. Jokainen lapsi saa halutessaan esitellä omat tuotoksensa ja kertoa mitä tunteita ja tuntemuksia kappaleet herättivät. Syntyneiden kuvien ei tarvitse esittää mitään, eikä harjoituksessa ole oikeita tai vääriä vastauksia. Musiikkikappaleiden pituutta voi säädellä lasten vireystason mukaan.

Liikutaan äänien ja musiikin mukaan:

Ohjaaja soittaa pätkiä eri musiikkikappaleista ja lasten tehtävänä on liikkua mieleen tulevalla tavalla. Liike voi tapahtua joko paikoillaan seisten tai vapaasti tilassa liikkuen. Vaihtoehtoisesti harjoituksen voi myös toteuttaa sanomalla esimerkiksi ”liikutaan kuten karhut”, jolloin lasten tulee imitoida karhun liikkeitä. Harjoitukseen voi tällöin tuottaa myös itse ääntä.

Levyraati:

Harjoituksessa soitetaan eri musiikkikappaleita. Kappaleen päätyttyä lapset nostavat joko vihreän kortin (=kappale oli hyvä) tai punaisen kortin (=kappale oli huono). Lapset saavat halutessaan perustella valintojaan. Mikä kappaleessa oli hyvää? Miksi kappale oli huono? Arvioinnin musiikista voi antaa vaihtoehtoisesti emoji kortein.

Junaleikki:

Lapset muodostavat jonon, joka toimii leikin junana. Ohjaaja laittaa musiikkia tai junan ääntä soimaan. Jonon ensimmäinen toimii junan kuljettajana, joka päättää kuinka juna kulkee. Juna voi kulkea esimerkiksi hitaasti, nopeasti, varpaillaan tai ryömien. Hetken kuljettajana olemisen jälkeen jonon kärjessä ollut siirtyy junan perälle ja jonossa toisena ollut pääsee vuorostaan ohjaamaan junaa haluamallaan tavalla.

Musiikkivinkkejä harjoitukseen:

- [Grieg - In the Hall of the Mountain King](#)
- [Muumimusiikkia](#)
- [Yoshi's Crafted World \(pelin tunnusmusiikki\)](#)
- [Sirkusmusiikkia](#)
- [Pat & Mat -tunnusmusiikki](#)
- [Mr. Trololo](#)
- [Railroad Wrath \(musiikkia Cuphead -pelistä\)](#)
- [The Huge Tree in the Tukamori Forest \(musiikkia Naapurini Totoro -elokuvasta\)](#)
- [Sea Shanty 2 \(musiikkia Runescape -pelistä\)](#)
- [Under The Sea \(musiikkia Pieni merenneito -elokuvasta\)](#)
- [Kaukometsän pakolaiset -tunnusmusiikki](#)
- [Fireworks Factory \(musiikkia Spyro - Year of the Dragon -pelistä\)](#)
- [Fooling Mode \(musiikkia Naruto -sarjasta\)](#)
- [Elegy \(musiikkia Never Alone -pelistä\)](#)
- [We Are One \(musiikkia Leijonakuningas 2 -elokuvasta\)](#)
- [Short Hair \(musiikkia Mulan -elokuvasta\)](#)

Äänivinkkejä harjoituksiin:

- [Sateen ääniä](#)
- [Nuotion rätinää](#)
- [Hevosen kavioiden kopsetta](#)
- [Ralliauton ääniä](#)
- [Kynällä kirjoittamisen ja piirtelyn ääniä](#)
- [Suden ulvontaa](#)
- [Veden kiehumisääniä](#)
- [Virtaavan veden solinaa](#)
- [Ukkosen ääniä](#)
- [Vasaran ääniä](#)
- [Lehmän ääniä](#)
- [Tuulen ääniä](#)
- [Akustinen kitara](#)
- [Kissan naukumista ja kehräämistä](#)
- [Tietokoneen näppäimistön näpyttelyä](#)
- [Kellon tikitystä](#)
- [Sahaamisen ääniä](#)

VIDEO

Videosittely päiväkodista:

Kuvatkaa yhdessä video esimerkiksi älypuhelimien tai tabletin avulla, jossa käytte läpi päiväkodin eri tiloja ja toimintoja, mitä kyseisissä tiloissa tehdään. Missä syntyy parhaimmat leikit? Mikä on päiväkodin paras paikka? Lapset voivat toimia vuorollaan videon selostajina.

Varjoteatteri:

Pimentäkää päiväkodin huone hämärämmäksi. Osoittakaa valolla paljaaseen seinään, jotta seinälle pystyy muodostamaan varjokuvia. Tutkikaa yhdessä, millaisia eri muotoja saatte muodostettua esimerkiksi käsillä, jaloilla tai koko keholla. Kuvatkaa varjojen liikehdintää valaistulla seinällä. Videoiden taustalle voi laittaa kuvauksen jälkeen soimaan tunnelmaan sopivaa musiikkia.

Ääniraita videolle:

Kokoontukaa yhdessä puoliympyrään. Ohjaaja näyttää tietokoneelta tai tabletilta lapsille mykistettyä videota. Lapsien tehtävänä on tunnistaa, mitä videossa tapahtuu ja tuottaa itse videolle ääntä. Jos mykistetyssä videossa näkyy ukkosmyrsky, lasten tehtävänä on tuottaa ukkosta muistuttavaa ääntä esimerkiksi lattiaa rummuttamalla.

LINKKIVINKIT

[Ikäraja- ja sisältösymbolit](#) sekä [PEGI ikärajat](#)

Sivustoilla on selkeästi esitelty eri ikäraja- ja sisältösymbolit ja niiden merkitykset. Sivustolta pystyy myös kätevästi etsimään eri elokuvien, tv-sarjojen tai videopelien ikärajoja.

Pikku Kakkonen (PEGI 3)

Yleisradio Oy:n julkaisema mobiilipeli, joka on ladattavissa ilmaiseksi Play Kaupasta ja App Storesta. Mobiilisovellus tarjoaa värikkäästi kuvitettuja ja turvallisia pelejä ja puuhaa lapsille. Sovellus on saanut käyttäjien keskuudessa kiitosta myös siitä, että sovellus ei näytä pelien välissä mainoksia.

[Oppi & ilo](#)

Sanoma Pro:n osana toimiva Oppi&ilo tarjoaa laajan kattauksen verkko-oppimispelejä 2–10-vuotiaille lapsille. Sivusto tarjoaa lisäksi erilaisia leikki- ja askarteluvinkkejä. Oppi & ilo -verkkosivut ovat optimoitu niin tietokoneelle kuin mobiililaitteille.

Leiki sanoilla, Mikko Mallikas! (PEGI 3)

Ilmainen, Play Kaupasta ja App Storesta ladattavissa oleva mobiilipeli. Pelissä leikitellään kirjaimilla, äänneillä ja sanoilla esimerkiksi kirjainten jäljentämisellä mallin mukaan. Sovelluksessa on myös tarinankerrontaan liittyviä elementtejä.

Papunetin [pelisivut](#) ja [kuvatyoökalu](#)

Papunet on Kehitysvammaliitto ry:n ylläpitämä verkkopalvelu, joka tarjoaa laajasti erilaista materiaalia ja puuhaa eri ikäisille. Pelisivuilta löytyy muun muassa musavisa sekä erilaisia palapelejä ja tarkkuuspelejä. Kuvatyoökalu on puolestaan helppokäyttöinen apuväline erilaisten kuvakorttien (esim. tunnekortit) tekemiseen.

Yle Areena Audio: [Soiva syli](#)

10–15 minuutin laulu- ja lorutuokioita vauvaikäisille. Jokaiselle jaksolle on saatavilla kirjalliset laulu- ja leikkiohjeet osoitteessa <https://yle.fi/aihe/lapset>.

[Pikkuli -mobiilipelit](#) (PEGI 3)

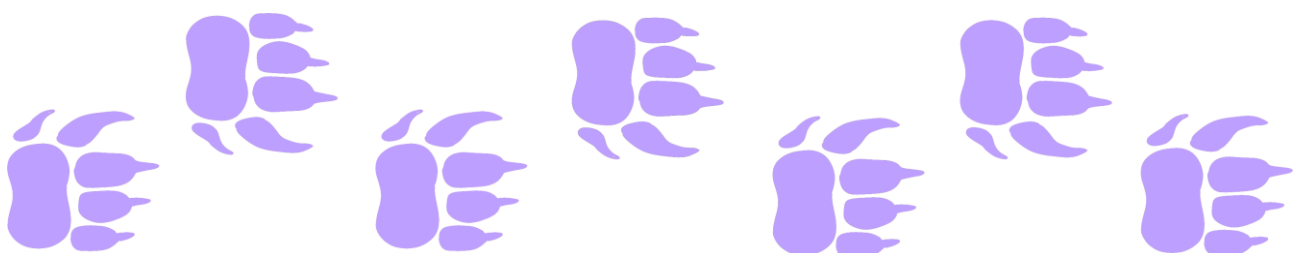
Pikku Kakkosesta tutuksi tulleet hahmot seikkailevat eri teemaisissa mobiilipeleissä. Pelien aiheina ovat muun muassa leikki, musiikki, muistipelit ja väritystehtävät. Pelit ovat ilmaisia ja ladattavissa Play Kaupasta ja App Storesta.

Mur

Mobiilisovellus, joka on ladattavissa Play Kaupasta sekä App Storesta. Sovellus on ”lisäosa” Kaisa Happosen ”Mur, eli karhu”-kuvakirjalle. Kuvakirjaa skannataan mobiililaitteen kameralla, jolloin sovellus herättää kirjan kuvat eloon hauskoilla animaatioilla. Sovellus ei toimi ilman kuvakirjaa.

Peda.net - [QR-koodit](#)

Tietoisku QR-koodeihin ja niiden tekemiseen tietokoneen tai iPadin avulla.

VIHKOSEN LÄHTEET

Korhonen, P. (toim.) Meriranta, M. 2010. Mediakasvatuksen käsikirja. EU: UNIpress.

Mediametkaa! Mediakasvattajan käsikirja kaikilla mausteilla.

Mediametkaa! Osa 4 – kaikki peliin.

Mediataitokoulu.fi

MLL. 2018. Mediatehtäviä varhaiskasvatukseen.

Merilampi, R-S. 2014. Mediakasvatuksen perusteet. Helsinki: BTJ Finland Oy.

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Tampere: Juvenes Print.
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatussuunnitelmien-perusteet>

Turun kaupunki. Varhaiskasvatuksen pedagogiset digivinkit.
<https://blog.edu.turku.fi/vakadigi/>

Varhaiskasvatuksen pedagogiset digivinkit. <https://blog.edu.turku.fi/vakadigi/>

Vinkkivihkosen mäyrä- ja tassukuvitukset: Heta Välimäki

Graafinen ilme ja taitto: Heta Välimäki

